

Eksempler punkter som en kommunal smittevernplan kan inneholde.

(Nettversjon av dette dokument er siste endret 20.6.2002)

Under er en liste over punkter det kan være aktuelt å ta med i kommunal smittevernplan. Rekkefølge og kapittelinnndeling må tilpasses lokalt. Kommunestørrelse, kommunens og helsetjenestens organisering, annet kommunalt planverk, lokale epidemiologiske forhold og risikovurderinger er viktige faktorer som påvirker innhold og oppbygning av den enkelte kommunes smittevernplaner.

Listen over punkter under er ikke uttømmende. Det kan være aktuelt å inkludere flere forhold. Likeledes kan mange av punktene være overflødig for eksempel dersom de er tilstrekkelig ivare tatt i andre deler av kommunens planer eller at kommunen etter en vurdering av risikosituasjonen i kommunen kommer frem til at de ikke er aktuelle i kommunen.

Smittevernplaner er svært ulike med hensyn til hva som tas inn av rutiner og fremgangsmåter i gjennomføringen av smittevernarbeidet. Prosedyrer / prosessbeskrivelser har neppe berettiget plass inne i selve planen. I noen planer er slike lagt som vedlegg. I andre kommuner er disse lagt inn i internkontrollsystemet. Noen kommuner har slike skriv lagt ut på kommunens intranett for å lette tilgjengeligheten.

Bakerst i dette dokumentet finnes en liste over aktuelle nettsted for formelle og faglige referanser og for arbeid med planer.

Forankring av planen og gyldighet

- Hensikt med planen, formelt grunnlag
- Kommunens oppgaver (plikter og ansvar) i smittevernet. Lover og regelverk bl.a. smittevernloven finnes på www.helsetilsynet.no.
- Andre formelle rammer rundt smittevernet
- Sammenheng med annet kommunalt planverk
- Økonomiske rammer
- Definisjoner
- Ansvar for utarbeidelse, oppdatering, revisjon etc
- Planens tilgjengelighet (nett?) og distribusjonsrutiner
- Revideringsrutiner, gyldighet fra – til

Lokale forhold

Smittevernbehov, risikovurdering og utfordringer i kommunen

Befolkningen

- Demografiske forhold / vurdering av sårbare&utsatte grupper

Infeksjonsepidemiologi – status og utfordringer

- Aktuelle data samt vurdering av nåværende og remlidige utfordringer og potensiale for import (utland og nabokommuner) av smittsomme sykdommer

Vaksinasjonsstatus

- Aktuelle data og vurdering vedr. utsatte grupper samt nåværende og fremtidige utfordringer

Næringsmidler, avfall, avløpshåndtering, skadedyrkontroll

- Status og utfordringer

Kommunale institusjoner og andre virksomheter med behov for infeksjonskontrollprogram el. hygienekontroller

- Beskrive behov og utfordringer

Andre risikoforhold i kommunen med betydning for smittevernet.

Administrative organer og ansvarsforhold og myndighet

- Kommunestyrets ansvar og oppgaver
- Kommunelegen (smittevernlege, SVL) ansvar og oppgaver
- Smittevernlege for kommunens (tittel og navn) ansvar og oppgaver
- Utnevnt stedfortreder for smittevernlegen er (tittel og navn)
- Delegerte oppgaver innen smittevernet, hvilke oppgaver, hvem de er delegert til og for hvilke tidsrom
- Utpekt sykehuslege (tittel, navn, arbeidssted (også for stedfortreder) samt oppgaver
- Vedlegg: Arbeids- og privat adr, tlf til aktuelle personer, delegasjonsvedtak etc.

Kommunale ressurser, interkommunale og statlige samarbeidsinstanser

Kommunehelsetjenesten

- Oversikt over personell og antall stillinger (Kommunelege I, helsesøstre, jordmor, sykehjemsleger, fastleger)
- Helsestasjoner for spebarn, småbarn, svangerskapskontroll
- Skolehelsetjenesten
- Helsestasjon for ungdom
- Vaksinasjonskontor / smittevernkontor
- Miljørettet helsevern

Allmennlegetjenesten / fastlegene

Pleie- og omsorgsetaten

Tekniske tjenester / teknisk etat

Helse, miljø og sikkerhet HMS

Interkommunale: Næringsmiddeltilsyn, andre interkommunale ordninger (Vannverk, avfall, rensesanlegg, miljørettet helsevern og andre helsetjenesteordninger, f.eks interkommunal legevakt)

Region: Sykehus med aktuelle avdelinger

Statlig: Fylkeslege, Sosial og helsedirektoratet, Folkehelseinstituttet, Statens helsetilsyn, politi, toll og annen offentlig myndighet.

Smittevern i normalsituasjonen

Helseopplysning

- Formelle rammer og faglig basis. Mål.
- Helseopplysningens betydning og arenaer, vurdering av behov overfor spesielle grupper
- Aktuelle aktører og deres ansvar, oppgaver og samarbeid (Smittevernlegen, helsestasjonen, fastlegene, evt. andre)
- Helseopplysning v/ utbrudd av alvorlig sykdom (vise til annet sted i planen?)

Vaksinasjon

- Barnevaksinasjonsprogrammet samt grunnvaksinering av voksne innvandrere
- Hepatitt B vaksinering til særlig smitteutsatte grupper
- Reisevaksiner
- Influensavaksinasjon
- Pneumokokkvaksinasjon
- Vaksinasjon av kommunalt ansatte utsatt for smitterisiko
- Tetanusvaksinasjon ved sårskader
- Annen aktuell vaksinasjon

Tuberkulosekontrollprogram.

Alle kommuner skal ha et tuberkulosekontrollprogram som skal utgjøre en del av kommunens smittevernplan (jf. § 2-1 utkast til forskrift om tuberkulosekontroll). Et

tuberkulosekontrollprogram etter § 2-1 skal som minimum inneholde følgende elementer, jf.

§ 2-2:

- tiltak overfor kjente risikogrupper for å oppdage tilfeller som er smitteførende eller kan bli det,
- tiltak som sikrer at personer med aktiv tuberkulose kommer under kyndig behandling og oppfølging,
- tiltak for å beskytte usmittede i kjente risikogrupper mot tuberkuløs smitte,
- tilbud om vaksinasjon mot tuberkulose for å motvirke utvikling av sykdom hos usmittede,
- tilbud om forebyggende behandling for å hindre utvikling av sykdom hos enkelte grupper smittede personer.

Hvilke rutiner som skal inngå i kommunens tuberkulosekontrollprogram angis i § 2-3.

Hiv/aids forebyggende arbeid

- Epidemiologisk situasjon, vurdering
- Hensikt, målgrupper, ansvar, organisering, samarbeid etc

Andre befolknings eller grupperettede tiltak (for eksempel seksuelt overførbare sykdommer utenom hiv/aids)

- Hensikt, målgrupper, ansvar, organisering, samarbeid etc

Diagnostikk og behandling av allmennfarlig smittsom sykdom

- Ansvar (behandlerne lege, smittevernlege, spes.helsetjenesten)

Meldesystem for infeksjonssykdommer (samt ved vaksinasjonskomplikasjoner)

- Ansvar , gjennomføring, lokale rutiner , meldeskjemaer etc

Tiltak for å motvirke antibiotikaresistens

- Ansvar, hensikt, målgrupper, gjennomføring

Miljørettet helsevern

- Om relasjon mellom smittevern og miljørettet helsevern, kommunens plikter vedr. tilsyn og internkontroll. Jf. bl.a. kap 4a i kommunehelsetjenesteloven
- Drikkevannskontroll: Drikkevannskilder, godkjenningsstatus, tilsynsansvar, samarbeid med næringsmiddeltilsynet.
- Avfalls-og avløpskontroll: Vurdering av risiko, ansvar, tilsyn
- Slam: Vurdering av risiko, ansvar tilsyn etc
- Skadedyrkontroll: Vurdering av skadedyr situasjonen og risiko ved dette, ansvar, tilsyn
- Andre omgivelseshygieniske forhold
- Smittevern i skoler og barnehager, jf forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler

Mer om tilsyn kan finnes på:

- Miljørettet helsevern – kommunenes tilsyn med virksomheter (1-00) (IK-2705).
- Kommunenes tilsyn med miljø og helse: Tilsyn med små virksomheter (1-2001) (IK-2736)
- Behandling av saker om tillatelse til bruk av avløpsslam (2-95 veil.serie).(IK-2481).

Disse hentes elektronisk eller bestilles på www.helsetilsynet.no

Smittevern i beredskapssituasjoner. Utbrudd av smittsom sykdom

Aktuelle situasjoner og mulig fremtidige situasjoner

- Smittevernplan og relasjon til annet planverk for kommunal beredskap

Ansvars- og arbeidsfordeling

- Smittevernlegens ansvar og oppgaver, rutiner ved dennes fravær
- Hastevedtak og myndighetsdeling i kommunen
- Kontakt med fylkeslege og/eller smittevernlege i spesialist helsetjenesten

Kartlegging og vurdering

- Smittevernlegens oppgaver fra mottatt melding og sykdomsutbrudd i kommunen: Lokalt kartleggingsarbeid lokalt, konsultere faglige ressurser, vurdere aktuelle smitteverntiltak.

Informasjon og varslingsrutiner

- Smittevernlegens ansvar, samarbeidspartnere, vurdere informasjonskanaler og målgrupper
- Bruk av og samhandling med media
- Formelle varslingsrutiner

Vaksinasjon og forebyggende tiltak

- Aktuelle situasjoner og tiltak, smittevernlegens ansvar og aktuelle instanser for råd og veiledning
- Vaksineressurser

Diagnostikk og behandling

- Ansvarsforhold (fastlege, sykehus, smittevern lege)

Tilgang på legemidler, apotek

Spesielle sykdomsutbrudd

- Vannbåren infeksjon
- Matbåren infeksjon
- Infeksjoner med dråpesmitte
- Seksuelt overførbare infeksjoner

For hver av disse:

- Aktuelle utbrudd og risikogrupper
- Tiltak og ansvarsfordeling og samarbeid

Tuberkulose (konf. tidligere i planen)

- Varslings- & meldingsrutiner, tiltak, ansvarsfordeling og samarbeid
- Gjennomføring / fremgangsmåte som vedlegg eller i kvalitetssikr- / internkontrollsystem

Kommunalt beredskap for pandemisk influensa (Momentliste fra Nasjonal beredskapsplan for pandemisk influensa)

- Definisjoner
- Sammenheng med kommunale beredskapsplaner
- Myndighet & ledelsesansvar
- Varsling, innkalling, møtested for ekstra personell / arbeidsfordeling, endring av vaktplaner
- Opprettelse av masseinntak /undersøkelse
- System for masseregistrering og melding
- Retningslinjer for vaksinasjon
- Retningslinjer for behandling og innleggelse i sykehus
- Informasjon til eget personale og befolkningen i samarbeid med fylkeslege,
- Helsetilsynet og Folkehelse. Kommunikasjon med spesialisthelsetjenesten
- Psykososial omsorg overfor pasienter / pårørende
- Anbringelse og identifisering av døde
- Geistelige tjenester
- Masseinntak / frigjøring av plasser i sykehjem
- Forsyning av legemidler(antipyretika, antibiotika, profylaktika) og vaksiner

Noen aktuelle nettsteder

www.helsetilsynet.no har bl.a. regelverk og aktuelle utredninger. I tillegg til utredninger om tilsyn jf. over er utredningen ”Miljø og helse i plan – Kvalitetsverktøy og teknikker aktuell” Utredningen presenterer en rekke teknikker og prosessdesign for å arbeide med miljø og helse i planlegging. Er ikke en oppskriftsbok, teknikker og design må tilpasses den enkelte situasjon, men kan brukes som et diskusjonsgrunnlag og inspirasjonskilde.

www.fhi.no ligger mye faglig om smittevern, bl.a. MSIS-rapport.

www.gruk.no, under helserådet sider ligger eksempler på ferdige planer. For å komme inn på Helserådets sider må du være abonnent, dvs ha et passord. Da får du tilgang til bl.a. Planregister der du kan lese og laste ned en rekke smittevernplaner

www.sosialoghelse.no er direktoratets nettsted har også egne sider om smittevern ([helse->forebygging ->smittevern](#)) med lenker til formelle og faglige referanser.

www.kith.no inneholder bl.a. lenke til definisjonskataloger som bl.a. kan være et nyttig hjelpemiddel for å finne presise def. av smittevernaktuelle begreper.

www.lovdatab.no inneholder alle lover og forskrifter på smittevernområdet.

www.ssb.no har bl.a. nøkkeltall om økonomi, skoler, helse, kultur, miljø, sosiale tjenester, boliger og samferdsel.

www.forebygging.no innholder ideer på mulige måte for en kommune å strukturere planarbeidet på.